

Temen lausunto valtion talousarviosta 2026 Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Ammattimaiselta taiteelta ja kulttuurilta ei voi enää leikata

OKM:n taiteen ja kulttuurin budjettiluokka on kutistunut 12 % eli 76 miljoonaa euroa vuosina 2023–2025 ([lähde: Cupore](#)). OKM:n hallinnonalalta taiteen ja kulttuurin määrärahoista ei tule leikata enää yhtään, jotta ala säilyttää toimintakykynsä.

Ammattimainen taide- ja kulttuuriala on joutunut aina toimimaan niukoilla budjeteilla ja ”elämään kädestä suuhun”. Puskurirahastoja ei ole, sillä Suomessa ei ole kaupallista ”broadwayta” eikä elokuva-ala voi olla Suomen kokoisilla markkinoilla bisnes. Silti ammattimaisen taiteen ja kulttuurin tukeminen on hyvä investointi. Tukieurot tuloutuvat takaisin yhteiskuntaan itseisarvoisena taiteena, yhteiskuntaa rikastavana kulttuurina, työllisyytenä ja verotuloina.

Elokuva-alan leikkausten perumisia ei voi maksattaa muilla taide- ja kulttuurialoilla

Teme pitää erittäin ongelmallisena, että elokuva-alan leikkaukset kohdennettaisiinkin muiden taiteenalojen maksettaviksi. Leikkauksia ei pidä kohdentaa vapaaseen kenttään, Taiteen edistämiskeskukseen (Taike) eikä Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskukseen (AVEK). Esitetty leikkaus heikentää apurahojen ja hanketukien määrää, alueellista saavutettavuutta ja freelancereiden työllistymis- ja työllistämismahdollisuuksia.

Elokuva-alan ammattilaisten työtilanne on heikko

Elokuva-ala on erittäin vahvasti freelancer-valtainen ala. Työt ovat pätkiä ja keikkoja, työttömyyttä on valitettavan paljon, koska vakituisia työpaikkoja on vain vähän.

Temen jäsenkyselystä ja työttömyyskassan tilastoista käy ilmi, miten elokuva-alan työllisyys on heikentynyt viime vuosina. Verrattaessa kevättä 2024 kevääseen 2025 työttömyys alalla nousi yli 400 %. ([Elokuva-alan työllisyys on huonontunut merkittävästi | TEME](#))

Elokuvatuotannon parissa (TV-yhtiöiden ulkopuolisella indie-kentällä, pois lukien näyttelijät) on arviolta noin 1200 freelanceria, joiden työllisyyteen elokuvasäätiön ja AVEK:n rahoitus vaikuttavat suoraan.

Elokuvasäätiö rahoittaa pääasiassa pitkiä näytelmäelokuvia ja dokumenttielokuvia, joiden budjetit ovat Suomessa hyvin pienet kansainvälisesti vertailtuina. Pitkä elokuva Suomessa tehdään noin 1,5 - 2 miljoonalla eurolla ja dokumenttielokuva murto-osalla tästä summasta. Eli suomalainen pitkä laatu-elokuva valmistuu ison kv-tuotannon lavastusbudjetin suuruisella summalla.

Suomen elokuvasäätiön rinnalla AVEK on tärkeä audiovisuaalisen alan rahoittaja sekä alan ammattilaisuutta tukeva toimija. AVEK:n jakamat tuet mediataiteelle, dokumentti- ja lyhytelokuvalle ovat erittäin tärkeitä. Lisäksi AVEK tukee käsikirjoittamista, alan ammattilaisten koulutusta ja kansainvälistymistä.

Esittävän taiteen vapaa kenttä tarvitsee lisätukea, ei leikkauksia

Esittävän taiteen ala (teatteri, tanssi, sirkus) erityisesti ns. vapaalla kentällä (ei-VOS:n piiriin kuuluva esittävän taiteen kenttä) on freelancer-valtainen ja projektiluonteinen taideala. Vakituista työtä ei juurikaan ole tarjolla. Työt ovat lyhyitä vierailuja ja työttömyyttä on paljon. Alipalkkaus on todellinen ongelma, koska rahaa ei aina ole työehtosopimuksen minimipalkkojen maksamiseen. Vapaalla kentällä tehdään paljon työtä talkoina ja ilman palkkaa.

Taiken kautta jaettava rahoitus on keskeinen tulonlähde vapaan kentän toimijoille. Taike on monelle vapaan kentän toimijalle, taiteilijalle ja työryhmälle ainoa rahoituskanava.

Taiken rahoituksen leikkaukset vaikuttavat suoraan alan työllisyyteen ja kotimaisen taiteen tuotantoon sekä kansainväliseen näkyvyyteen. Esittävän taiteen vapaa kenttä on keskeinen osa suomalaista kulttuurielämää, yhteiskunnallista keskustelua ja alueellista elinvoimaa. Vapaan kentän työllistymisedellytysten heikentäminen heijastuu suoraan myös kulttuuripalvelujen saavutettavuuteen.

Suomalainen taide ja kulttuuri on säilytettävä elinvoimaisena

Eduskunnan istunnossa 23.9. pääministeri **Petteri Orpo** totesikin, että suomalainen kulttuuri on huolehtimisen arvoinen.

Teme vaatii, että elokuvan ja esittävän taiteen rahoitus turvataan riittävällä tasolla, jotta ala voi kukoistaa ja alan ammattilaisten työnteon mahdollisuudet säilyvät.

Loppukeväästä 2025 kulttuurialan toimijoille vakuutettiin, ettei uusia leikkauksia ole tulossa. Nyt annetut esitykset rikkovat tämän lupauksen ja vaarantavat tuhansien taiteen tekijöiden toimeentulon.

Lisätiedot Temen toiminnanjohtaja Karoliina Huovila

karoliina.huovila@teme.fi

040 521 9083

Teme.fi

Viestintäterveisin

Anne Saveljeff

Temen tiedottaja

<https://www.teme.fi/fi/yhteystiedot>